

131. POMNIK HISTORII - SANKTUARIUM MATKI BOŻEJ ROKITNIAŃSKIEJ W ROKITNIE

Posted on 28 listopada 2024

Sanktuarium Matki Bożej Rokitniańskiej zostało uznane za pomnik historii na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 listopada 2024 roku, które weszło w życie 27 listopada. Barokowy kościół z zachowanymi polichromiami i wyposażeniem jest 131. obiektem o szczególnym znaczeniu dla kultury.

Pomnik historii to jedna z pięciu form ochrony zabytków w Polsce, ustanawiana rozporządzeniem Prezydenta RP na wniosek Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Jest to uhonorowanie zabytków nieruchomości, które wyróżniają się ponadregionalnym znaczeniem oraz wyjątkowymi walorami historycznymi, naukowymi i artystycznymi. Narodowy Instytut Dziedzictwa prowadzi procedurę uznawania obiektów za pomnik historii w imieniu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Historia Sanktuarium Matki Bożej Rokitniańskiej

Sanktuarium w Rokitnie należy do najważniejszych ośrodków kultu maryjnego w zachodniej Polsce, który trwa w miejscowości nieprzerwanie od drugiej połowy XVII wieku i jest związany z obrazem Matki Bożej Rokitniańskiej, zajmującym szczególne miejsce w historii i kulturze religijnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Wieś Rokitno (Rokytno, Rokitten) po raz pierwszy była wzmiankowana w 1378 roku, gdy stała się własnością opactwa cysterskiego. W tym czasie w miejscowości miał już istnieć kościół, który na krótko był użytkowany przez protestantów w okresie reformacji. Umieszczono w nim obraz Matki Boskiej - dzieło pochodzące z początku XVI wieku ze szkoły niderlandzkiej lub flamandzkiej, który w 1670 roku uznano za cudowny.

Rokitno, sanktuarium Matki Bożej Rokitniańskiej, widok na fasadę świątyni oraz zabudowania miejscowości,
Fot. Maciej Jabłoński/F11

Barokowy kościół z XVIII wieku, zbudowany w Rokitnie dla potrzeb kultu obrazu, stanowi czytelny przykład późnobarokowej architektury sakralnej w nurcie śląsko-morawskim, o dobrze zachowanym, jednorodnym wystroju i wyposażeniu wnętrza. Sklepienia ozdobione są barokowymi polichromiami. Przedstawienia figuralne ujęte są w iluzjonistycznie oddane detale architektoniczne, ozdobione barokowym i rokokowym ornamentem.

Wyposażenie kościoła reprezentuje styl barokowy i rokokowy. Jest to bogaty zespół, który składa się z ołtarza głównego z czczonym obrazem Matki Bożej Rokitniańskiej, stali, czterech ołtarzy bocznych, ambony, chrzcielnicy. Do zabytkowych elementów wyposażenia należy prospekt organowy z drugiej połowy XIX wieku oraz cenne wota z XVII-XVIII wieku i paramenty liturgiczne, ufundowane przez cystersów błędzewskich.

Rokitno, sanktuarium Matki Bożej Rokitniańskiej, nawa główna, widok na ołtarz główny,
Fot. Maciej Jabłoński/F11

Rokitno, sanktuarium Matki Bożej Rokitniańskiej, polichromie na sklepieniu, XVIII w.,
Fot. Maciej Jabłoński/F11

„Matka Boża Rokitniańska” - obraz otoczony kultem

Obraz znajdujący się w świątyni, przedstawiający Matkę Bożą, znany jako „Matka Boża Rokitniańska” stanowi fragment większego obrazu, najprawdopodobniej nastawy ołtarzowej, obejmujący samą twarz Maryi. W tej formie otoczony został kultem w XVII wieku. Do Rokitna obraz trafił w 1669 roku jako dar opata Kazimierza Jana Opalińskiego, który przeniósł go z klasztoru cystersów w Bledzewie do kościoła wiejskiego w Rokitnie.

Przedstawienie Matki Bożej z Rokitna zasłynęło z wielu cudów, opisanych m.in. w wydanej w Poznaniu księdze z 1672 roku. Przez krótki okres czasu, w 1671 roku, obraz przechowywany był na Zamku Królewskim w Warszawie, wypożyczony przez króla Michała Korybuta Wiśniowieckiego. Wierzone, że wizerunek Matki Bożej Rokitniańskiej przyczynił się do ugody króla ze zbuntowaną szlachtą

pod Lublinem.

Obraz Matki Bożej Rokitniańskiej był często kopiowany i stanowi pierwowzór dla innych otoczonych kultem wizerunków Matki Bożej, czczonych w różnych regionach kraju, m.in. dla Matki Bożej Licheńskiej oraz Matki Bożej Łęgowskiej.

Po II wojnie światowej Matka Boża Rokitniańska tytułowana jako „Pani Cierpliwie Słuchająca”, została uznana przez prymasa Augusta Hlonda za „Królową Polski Ziem Odzyskanych”. Podkreślano w ten sposób wyjątkową rolę sanktuarium w Rokitnie w procesie integracji powojennej społeczności zachodnich ziem Polski.

Rokitno, sanktuarium Matki Bożej Rokitniańskiej, obraz Matki Bożej Rokitniańskiej w ołtarzu głównym,
Fot. Maciej Jabłoński/F11